Z judikatury Nejv. a Nejv. správního soudu.

Úrazové pojištění.

(Podává odborový přednosta Vladimír Šmídek.)

K § 11 úrazového zákona. Pojem spolupodnikatele.

V daném případě je na sporu otázka, zda stěžovatelku sluší pokládati po rozumu §u 11 úrazového zákona za spolupodnikatelku podniku povoznického, který byl provozován na základě živnostenského listu znějícího jen na jméno zemřelého jejího manžela, pravoplatně byl uznán za podnik podléhající úrazovému pojištění a v katastru ústavu zapsán na jméno manželovo.

Za podnikatele pokládá § 11. úrazového zákona toho, na jehož účet se děje provoz podniku, kdo tedy nese risiko hospodářské produkce, na jehož vrub tudíž jde jak zisk z tohoto podniku, tak i případná ztráta v podniku utrpěná.

Při podniku, na němž je zúčastněno materielně více osob, dá se jen dle povahy jednotlivého případu posouditi, lze-li všecky účastníky pokládati za podnikatele čili nic.

Pouhý hospodářský interes na výsledku určitého podniku o sobě nemůže ještě založiti poměr spolupodnikatelský. Proto také pouhé propůjčení zařízení podnikového by ovšem o sobě nestačilo, nýbrž vyžaduje se k založení poměru spolupodnikatelského, aby vzájemný vztah podnikatele k osobě jiné byl takový, že tato, propůjčivši svoje zařízení k účelům podnikovým, měla úmysl a možnost bezprostředně participovati na výnosu podniku v ten způsob, že protiplnění poskytované za její přispění v podniku nespočívá ve vyhrazení určitého ekvivalentu za poskytnuté používání bez ohledu na zdar podniku, nýbrž že bez vyhrazení takového ekvivalentu uskutečňuje se protiplnění v účasti na celém výtěžku podniku, čímž nabývá povahy zisku podnikatelského.

V tomto případě není o tom sporu, že stěžovatelka je vlastnicí koní a inventáře, které propůjčila svému manželu k provozu jeho živnosti povoznické. Stěžovatelka netvrdí a netvrdila nikdy, že za poskytnuté používání si vyhradila, pokud se týče, že za ně dostávala určitý ekvivalent, který by se z výtěžku podniku pro ni musil vyřaditi. Naopak sama připouští, že veškerý výnos z podniku plynul do společné domácnosti, kde se spotřeboval.

Namítá-li stěžovatelka, že byla na břemenech i hospodářských výhodách živnosti svého manžela pouze tak zúčastněna jako každá manželka venkovského podnikatele menšího rozsahu, neplyne z toho v daném případě ještě, že by vyloučen byl poměr spolupodnikatelský mezi manžely. Stěžovatelce by bylo dáti za pravdu jen v tom případě, kdyby činnost manželčina se obmezovala jen na pouhou výpomoc při pracích podniku, tedy jen na součinnost fysickou nebo duševní, podobně jako nelze manželku podnikatelovu pokládati za dělnici po rozumu zákona úrazového již proto, že v závodě svého manžela vypomáhá.

Stěžovatelka snaží se skutečnost jinak nespornou, že svému manželi půjčila koně a inventář k provozu jeho živnosti povoznické, uvésti na kolej obvyklé normální účasti na provozu podniku manželova, která nevybíhá z rámce povinností resultující z manželského svazku, zejména z předpisu §u 92 občanského zákona. Míní tím, že manžel mohl na ní

požadovati právem vyplývajícím z §u 92 občanského zákona, které je rubem její zákonné povinnosti, aby mu půjčila svoje zařízení, protože dle citovaného předpisu je povinna svému manželu v domácnosti a v práci výdělečně dle sil svých pomáhati.

Tento právní úsudek je však zřejmě mylný, neboť stěžovatelka přehlíží, že, jak se podává z občanského zákona, nezakládá manželské společenství o sobě také společenství majetkové, nýbrž podrží každý z manželů své dřívější vlastnické právo, a na to, co jeden z nich během manželství nabude, nemá druhý žádného právního nároku (§§ 1233 a 1237 občanského zákona). Není tudíž ani povinností manželky ani právem manželovým, aby manželka svoje zařízení podnikové půjčila manželu, z čehož plyne, že takové dobrovolné poskytnutí zařízení nelze pokládati za výron povinností resultujících ze svazku manželského.

Je-li tomu tak, pak neobstojí námitka stěžovatelčina, že je v daném případě, kde běží o propůjčení zařízení podnikového, vyloučeno, aby stěžovatelka byla pokládána za spolupodnikatelku.

Aby však za takovou mohla býti uznána, musí povaha součinnosti manželčiny na provozu podniku vykazovati kriterium podnikatelství po rozumu §u 11.

Kriterium takové shledává žalovaný úřad v daném případě v propůjčení zařízení podnikového jako kapitálového zdroje potřebného v provozu podniku povozníckého, které se stalo stěžovatelkou v úmyslu, aby za toto poskytnutí dostalo se jí protiplnění v účasti na celém výnosu docíleném z podniku a plynoucím do společné domácnosti, tedy v účasti na výtěžku neobmezené jen na určitý ekvivalent, smluvený za poskytnuté užívání.

Že by skutková podstata tohoto kriteria byla v rozporu se stavem skutečným, stěžovatelka netvrdí. Nerozhodno jest, zda čistý výnos z podniku docílený byl tak nepatrný, že vystačil jen ke krytí výživy rodiny. Vždyť i nepatrný čistý výnos representuje zisk podnikatelský a nezáleží na tom, k jakému účelu se zisku toho použije. Ba i tehdy, kdyby nebylo žádného výnosu, neměnilo by to ničeho na povaze spolupodnikatelství podniku, jehož rozhodnou známkou jest právě okolnost, že podnikatel nese risiko podniku. Proto míjí se cíle výtka stěžovatelčina, že vzhledem ke skrovné výši výtěžku neměla žádného zvláštního podílu na zisku.

Dospěl-li žalovaný úřad bezvadně k úsudku, že celý výnos podniku plynul do společné domácnosti, mohl za ostatních hořejších předpokladů právem i vysloviti, že podnik se provozoval na společný účet obou manželů a není proto nezákonným výrok žalovaného úřadu, že stěžovatelku nutno pokládati za spolupodnikatelku po rozumu §u 11. úrazového zákona.

Byla proto stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 4. června 1929, č. 7286/28.)

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní.

(Sděluje Dr. J. Lašťovka.)

K § 2. odst. 1. zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. — Otázku příležitostného zaměstnání nelze řešiti pouze s hlediska zaměstnancova.

Výměrem okresní správy politické v Čes. Budějovicích ze dne 7. března 1925, č. 18.217/25, bylo podle §§ 1, 13, 31 a 41 nem. zákona vysloveno, že Václav Hladký vzhledem ku povaze svého zaměstnání u stěžovatele podléhal nemocenskému pojištění a že stěžovatel byl proto povinen jej přihlásiti k okresní nemocenské pokladně v Českých Budějovi-